

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Banî Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

DECORAREA ORASULUI

În numerile trecute am arătat cum primarul nostru d-nul Eustațiu Schina, prin o vinzare de loc neautorizată de consiliu și ne-aprobată de minister, a păgubit comuna cu cel puțin 50.000 lei, și cum d-sa, sfătuit de ajutorul de primar, ambii patentari de faină, închide brutăriile celor ce n'au raporturi comerciale cu dumnealor.

Azi vom arăta cum știu, cum se încep de frumos, a cheltui banii comunei.

Se știe, M. S. Regele cu A. A. L. L. R. R. Principele și Principesa României au venit la botezul vapoarelor în ziua de 1 Iulie.

Invitațiunile musafirilor, continuând programul oficial al serbarei, au fost primite în Constanța încă de Sâmbătă 27 Iunie, când programul a și apărut în ziarele din București.

Cât timp a trecut de la concepția acestui program până la aprobarea lui de M. S. Regele, la Sinaia, până la imprimarea și distribuția lui atâtor invitați, tot mai putem socoti cel puțin 4 zile.

E sigur că Marți la 23 Iunie, în ajunul venirii perechei princiare bulgare s'a știut la minister că Augustii noștri suverani vin direct în port, ne-atingând de loc orașul.

D-l primar al Constanței tocmai în această zi de Marți—zi nefastă la români—a început lucrările de pavoasarea orașului; faptul e necontestabil.

Că n'ar fi știut, nu poate fi o scuză pentru un primar al unui oraș de cl. I-a. De ce n'a telegrafiat la București? de ce n'a întrebat pe d-l ministru al lucrărilor publice, autorul programului, care a venit la 24 Iunie cu prințul bulgar? De ce are telegraful, poșta și tren de 3 ori pe zi la București, cu bilet permanent plătit din buget?

Dar să admitem că nu i-a răspuns nimenea, sau că a fost mistificat, fie și involuntar, după cum spun prietenii săi, întrebăm: de ce nu s'a oprit, când a știut pozitiv, ce se știa toată lumea, din ziare, ca M. M. L. L. și A. A. L. L. R. R. nu vin de asta dată în oraș.

Iată de ce insistam asupra acestui punct.

D-sa e iscălit la 26 Iunie, Vineri seara târziu, contractul pentru picturarea celor 7 arcuri de triumf (?) pentru suma de 4000 lei.

Sâmbătă dimineața a primit invitația la serbare și programul, în care se spune curat că: familia regală vine pentru botezul vapoarelor *direct* în port la 4 ore p. m.; că primește autoritățile la debarcader, că se face o excursiune pe mare, până la orele 7, că la orele 8 este banchetul, că rămâne peste noapte în port, și în fine că a 2-a zi la orele 10 a. m. trenul regal pornește din port pentru Sinaia.

Când dar, și pentru ce Augusta familie era să vie în oraș, pe sub arcurile primarului? noaptea ori în zorii zilei??

Încă o dovadă de nedescindere în oraș era ne-decorarea garei-oraș. Ce M. M. L. L. și A. A. L. L. R. R. erau să intre în oraș pe la spate, din port? Dar serbarea nu era a orașului, ci a direcției C. F. a serviciului maritim, dovadă că nimenea din orașeni n'a primit invitație.

După bunul simț cel mai elementar ceia ce s'a făcut era o mare necuviință pe care înțeleptul nostru Rege n'a lăsat-o să treacă, spre pilduirea multor zeloști de trampa d-lui Schina.

Cum, M. S. nu trage în oraș, la hotel Carol d. es, unde a mai fost, ci preferă după o zi de călătorie, somnul neliniștit pe vapor—se știe din *Memoriile Regelui* cât rău li face Marea—tocmai spre a evita asemenea cheltuieli, și voi

totuși le faceți? Nu este acesta o mare necuviință?

Dacă această necuviință nu se facea și se oprea la timp risipa, lucrul ar fi avut o noimă: s'ar fi economisit cei puțin costul de 4000 lei al acelor ceeputuri de picturi—numai capetele de boi erau complete—cari ne-au făcut de risul lumii; s'ar fi scurtat acele ghirlande nesfârșite de stejar și brad, la 40 bani metrul, atâtea steaguri și stegulețe inutile, înapoiindu-se pânzele și lemnaria groasă de la arcuri o economie de 20.000 lei cel puțin, plus macadamurile noi pe străzile Traian și Română, după ce aceste străzi au fost făcute din nou numai anul trecut.

O decorare simplă cu fâlăirea cât de sus a tuturor steagurilor de acum doi ani, când s'a făcut o adevărată intrare triumfală în oraș, ar fi fost tocmai ceea ce M. S. dorește și agreează pretutindenea la asemenea ocazii.

Ne măgulim cu încredințarea ce avem că M. S. a aflat că opera *este exclusivă a Primarului*. Dovada că este așa, este faptul următor:

Sâmbătă 27 Iunie când, s'a ținut o ședință de consiliul comunal, convocat cu 2 zile înainte, pentru fixarea prețului pâinei, d-l primar cu iscusitul său de ajutor, nu numai că n'au cerut nici un sfat de la cei-falți colegi, dar li-a și desprețuit în forma cea mai cinică răspundând obiecțiunii că trebuie un vot al consiliului pentru cheltuielile vedute, că va supune la urmă planurile de decorare ce elaborase și compturile ce se vor face, spre aprobare. Aceasta e sistemul de administrație, inaugurat la comuna Constanța de actualul ei Primar; e singurul lucru prin care tinărul nostru administrator se deosebește de fostul gospodari ai acestui oraș.

Pentru cine știe cum merg lucrurile la comună, e cunoscut că administrația

comunala se afla câte odată nevoită a face cheltuieli urgente, în cazuri neprevădute, fortuite și în cazuri în cari consiliul nu se strânge în număr suficient spre a lua deciziuni legale, dar aci era cazul? mai cu seamă când consiliul se adunase și delibera deja?

De ce nu s'a făcut cinstea consiliului de a-l întreba într-o chestie ca această de primirea Suveranilor, unde nimenea altul nu putea, și nu se cădea, a vorbi în numele seu?

De ce? de ce?

Pentru că atât primarul cât și ajutorul seu fiind *numiți* în consiliu și în aceste funcțiuni, iar nu *aleși* de cetățeni, ei n'au trebuință să dea acestora nici o socoteală de ceea ce fac cu banii contribuabililor, după cum n'au întrebat nici anul trecut când au făcut 2 șosele netrebuincioase orașului, cu cele 200.000 lei cheltuite pentru pavaje; pentru că reprezentanții cetățenilor din consiliu au obiectat pe primari și ajutoare, ori-cât au fost de stupizi, de rea credință și pehlivani, să facă tot ce vreau la comună, când cu un singur cuvânt ar putea pune la locul său pe ori-care administrator abusiv, în specie pe cei 2 negustori actuali, trimițându-i la tarabele lor de făinari, dacă le au.

Consilierii, vor da sau nu creditul, vor face sau nu vre-o rectificare de buget, când vor fi convocați, pentru a legitima risipa făcută, cuvântul din urmă rămâne la d-l ministru de interae, singur răspunzător de purtarea și de faptele primarului.

Sfârșind ne întrebăm: dacă escludem din discuție lucrul ce nu ne place a discuta, pre dispoziția ce au actuali administratori comunali, de a se afla tot d'auna cu mâinele pline de baut, cum se vedeau unit astăzi iarnă jucându-se cu sutarii pe mesele verzi ale clubului — ce motive au împins pe d-l Primar Schina să facă risipa ce a făcut-o, singur, când tot așa de bine o putea face și cu asentimentul de formă al consiliului?

Nu ne putem explica altmintre această pornire, de cât folosindu-ne de o conjectură: a vroit să nu mai împartă cu nimenea laurii dilet: — o tînichia, din acele care spânzură din alte timpuri pe voluminosul coș ai multor Hamparțuni din Constanța.

Am vădut ce a fost; ceea ce va fi vom vedea.

Tînichia a fost în adevăr atârnată, — pare că-i aud și acuma zărnăitul asur-

ditor pe lângă toate cofetăriile orașului — din nenorocire însă nu de lupto-niera celui ce o merita, ci de căda celor ce n'au contribuit cu nimic la onoarea dilet, la frumoasa legendă ce se va forma din timpul prețios al primariatului de un an al d-lui Eust. Schina.

Iată cum s'au petrecut ceremonia acestei decorațiuni, după ziarul „Adevărul” care i-a dat pomina în toată țara românească:

ARCI DE TRIUMF

Scena se petrece la Constanța

Regele (înaintea unui arc de triumf). — Mă rog, domn primar, pentru ce atita capite de bou? Este cap de bou marca al județ?

Primarul (se adresează zugravului făcându-i semn să înainteze). — Auzi ce întreabă M. S?

Zugravul. — Apot de, maiestate, așa mi-au spus să fac.

Un consilier comunal. — Apot noi am hotărât să punem portretele M. V. la arcuri.

Regele. — Cum?

Prefectul (intervenind consilierului). — Bônle, date-ntro parte, *(regelui)* D-nul consilier, maiestate, a voit să spue că în consiliu s'a decis să se pue numai portretele M. V. și ale AA. LL. și nu știe de ce s'au pus capetele de bou.

Regele (d-lui Sturdza). — Slab administrația Dobrogei.

(În timpul acesta gardiștii și polițiștii fluerău în toate părțile ca să se găsească arhitectul, care sosește gafăind).

Prefectul (arătând spre arcul de triumf unde pe de o parte sunt capetele regelui și prințului înconjurate de vulturi, iar pe de alta capetele de bou. — Se răstește la arhitect). — Spune M. S. ce sunt capetele astea?

Arhitectul (nedumerit). — Portretele M. S...

(Regele furios da să plece).

Prefectul. — Nu alea, boule, capetele de bou de pe partea asta.

Regele. — Lăsați, lăsați, domnu Prefect, am înțeles. Zugrav bou, arhitect bou... (d-lui Sturdza). Prea mult bou aici la Constanța.

Un cetățean. — Apot e târg de vite aici maiestate.

Alt cetățean. — Și sosesc vite din tota țara!

Generalul Jack (vedând comedia asta strigă tare capel-maistrului). — Muzica!

Și muzica începe un marș teribil, așa că conversația încetează.

Iată discursul d-lui Ministru al Lucrărilor publice Ioan I. C. Brătianu, rostit la banquetul de pe vaporul Regele Carol I.

„Am trecut 32 de ani, Sire, într-o zi de primă-vară, la cea-laltă extremitate a țerei, un vas ouje cu flamura străină acosta nu departe de podul lui Traian și dintr'insul pe neașteptate debarca un tiner Príncipe, căruia România îi incredințase destinele sale.

„A fost bine cuvintată acea zi și lungă cale a parcurs de atunci poporul nostru sub înțeleapta conducere a Majestății Voastre, care oră cu oră a pus piatră sănătoasă la clădirea ce întreprinsese.

„De la ea au trecut 32 ani și astăzi, la aceste coaste redevenite române, pe un pod mai falnic de cât acel al vechiului Imperat, Regele României a venit într'acest port, ultima verigă a lanțului puternic care leagă marea de țara noastră, a venit să dea avînt mișcării noastre maritime, presidând botezul a două mari și frumoase bastimente pe care falăie tricolorul național.

„Sire, ca și întreaga operă a renașterii României, întreprinderea serbată astăzi nu e improvisație indrasneată a unui moment. Ea este fructul unor hotărâri conștiente și rabdatoare, și se dezvoltă potrivit aspirațiilor și nevoilor reale ale țerei, mulțumită încrederii și iubirii tot crescende care leagă pe Majestatea Voastră de poporul seu. Ea e fructul acelei aspirațiuni care în 1866 conducea condeinul Majestății Voastre când trăgea prin România calea cea mai scurtă între Europa și Indii. Ea e fructul acelei cugetări care în 1895, la inaugurarea podului *Regele Carol*, dicea:

„Aruncăm acum o privire mai departe pe mare, pe această nemărginită cale de apă, unde se încrucișează ne-númeratele drumuri ale mișcării întregii lumi, cari răspândesc bogățiile asupra națiunilor. Prin portul de la Constanța, podul peste Dunăre ne deschide această cale largă, care va spori într'un mod neașteptat relațiunile noastre comerciale și va asigura dezvoltarea noastră maritimă”.

„Sire, însemnătatea acestor relațiuni se poate măsura prin nesățul dîlnic mai aprig cu care Occidentul cată către regiunile orientului, ale acelui Orient care, după ce intrupase în curs de lungi veacuri viața omenirii întregi, de veacuri părea mort pentru progres și care

astă-zi, sub impulsurile tot mai vii ale culturii europene, renaște la viața și civilizațiune. Către el pe întrecute Statele Europei dau curs forțelor lor de expansiune: Batrinul Egipt, răscolit până în adâncimile mormintelor sale, desvăluște arcașele străvechei sale înfloriri și redevine o țară de belșug. Japonia e în plină mișcare de progres, China — simbolul imobilității — și vede mărele brazduite de flote și câmpiile străbătute de căt ferate. La porțile noastre chiar, Asia minoră, leagănul civilizațiunii greco-latine, de atita vreme amortită, tresaltă la șueratul primelor locomotive și în fața Constanței se clădește o linie ferată care își va avea extremitatea pe golful Persic.

„Răsăritul lumii se mișcă și renaște. Și această mișcare, ca o mână divină, ne schimbă însăși situația geografică: până eri extremitatea izolată a unei civilizațiuni, ne găsim astăzi pe calea cea mare care leagă donă lumi. Precum la apusul Europei, gurile Rinului privind către America, tot ast-fel la Răsăritul ei sunt chemate la mare viitor gurile Dunărei, privind către Orient, și d'impreună ce viitorul lor economic. România va vedea crescând însăși însemnătatea ei politică, a cărei dezvoltare ea o cantă, nu prin agitațiuni și frământări primejdioase, ci prin afirmarea energiei sale pacifice și rodnice.

„Aceste adevăruri nu puteau rămâne străine acelor cari ne-au redobândit Dobrogea. Ei de la început au înțeles că noua provincie nu trebuia să vegezeze corp mort alăturat coastelor noastre și ați conceput, Sire, acele lucrări mărețe cari au refăcut o parte vie și esențială a organismului românesc, asigurând ast-fel tot odată și trăinicia recuceririi Dobrogei și dezvoltarea României întregi.

„Sire, pe valurile mișcătoarelor mari se îndreptează aceste vase către Constantinopole, punte a două continente, și către Alexandria, la porțile canalului de Suez.

„Ați acordat numia numele M. V. Facă cerul ca, demn de această onoare însemnată, să-și îndeplinească întreaga menirea, dezvoltând dîlnic pe timpuri senine avuția țerei, înfruntând cu tarie mânia valurilor când furtunile îl vor încerca.

„Ați permis ca cel-l'alt să poarte numele grațios al A. S. R. Principeset României. Fie ca timpuri îndelungate

să-i ducă slava către mări din ce în ce mai îndepărtate.

„Facă cerul ca nelucetat drumul lor să crească și cu el să crească prosperitatea țerei și să se îndeplinească legitimele ei aspirațiuni către cari atât de sigur o conduce M. V.

„Să trăiți, Sire!

„Să trăiască, M. S. Regina!

„Să trăiască AA. LL. RR. Principele și Principesa României și Augusta Lor familie!

Iată răspunsul M. S. Regelui:

La inaugurarea podului peste Dunăre am prevestit că această măreață lucrare ne va deschide adevărata cale comercială și că în curînd steagul român va fâlfâi în porturile cele mai depărtate. Presimțirea Mea s'a împlinit mai de vreme de cât puteam nădăjdui și serbarea de astăzi aruncase de mai înainte razele sale bine-făcătoare asupra tinerei noastre marine comerciale, care luase deja de fapt stăpânirea mării prin un număr încă restrâns de vase, în fruntea cărora strălucia „Principesa Maria“.

Țara împărtășește convingerea Mea ca comerțul său se va desvolta într'un mod neașteptat prin navigația maritimă. Datorim dar Corpurilor legiuitoare că s'au putut sfinți astăzi două vase mari și botiza unul pe numele Meu.

Nu mă îndoiesc că acest nou și falnic vas se va înfățișa cu vrednicie în rîndurile acelor bastimente impunătoare cari înfruntă valurile furtunoase și asigură mișcarea comercială a lumii. „Carol I“ împreună cu „Elisabeta“ frumosul nostru încrucișător de mult cunoscut de toate marinele, trebuie să ducă cu mîndrie steagul nostru peste Ocean și să vestescă și în alte continente ce avînt puternic România a luat și cum prin o muncă statornică și un război victorios ea a cucerit un loc însemnat între Statele din Europa.

Cu inima plină de bucurie, mulțumesc pentru cuvîntarea călduroasă care Mi-a fost adresată și ridic paharul Meu pentru un viitor fericit al marinei noastre comerciale, ca și a celei militare, sigur fiind că amîndouă, în împlinirea datoriei lor departe de țară, vor fi însuflețite numai de o singură simțire, vor fi călăuzite numai de un singur gând: Patria și Cinstea națională, și că pe vasele lor, ori unde ele se vor afla, va răsună strigătul așa de scump nouă tuturor: Să trăiască România!

Ea a fost acoperită cu strigate entusiaste de „Trăiască Regele“.

INFORMAȚIUNI

Maiestatea Sa Regele, însoțit de A. S. R. Principele Moștenitor, de d-l Prim-Ministru D. A. Sturza și secretarul de legatiune Eugen E. Stătescu, de d-l General Vlădescu și adjutanții regali au plecat la Peterburg, spre a face o vizită M. Sale Împăratului tuturor Rusiilor, unde va ședea 4 zile, găzduit în Palatul de la Peterhof, după care M. Sa se va înapoi direct la Sinaia, de unde va porni apoi în vilegiatură la Ragaz.

Se vorbește că M. Sa va face în vara acesta o vizită M. S. Sultanului la Constantinopole, înapoiind și vizitele Principelui Bulgariei la Sofia și Regelui Serbiei la Belgrad.

In numărul viitor ne vom ocupa de cestiunea viilor din preajma orașului, dacă ele sunt terenuri urbane sau rurale și prin urmare neinstreabile către streini.

Nisipul ce se aduce actualmente pentru strășile orașului, seraf după marginea Mării din dosul tabăcăriilor, compus mai numai din conchilit de scoici prospete, n'are nici jumătate densitate și greutatea nisipului ordinar, gros, ce se întrebuița până acum. Spunem aceste ca se aște și d-nii de la comună, că nu volumul ci densitatea e care determină valoarea lucrurilor de acelaș fel.

D-l Tipograf D. Nicolaescu a propus din nou Primăriei cumpărarea de către acesta a tipografiei d-sale. — Ne prindem că d-l primar are să o propue și susție cererea în consiliu.

Vom vedea; avem încă timp să studiem afacerea.

D-l medic al portului, doctorul Talășescu a propus Primăriei înființarea unui laborator de bacterologie. — Dămne, dar asemenea institute cer cheitueli mari; de unde bani, când orașul a ajuns de o murdărie nemai pomenită de vizitatorii Constanței?

La primărie se va ține o nouă licitație pentru lucrările de captare a apelor de la Caragea-Dirmen în ziua de 29 Iulie. — Valoarea lucrărilor este de 81 mil lei. — Garanția provizorie de 400 lei.

D-l N. Filipescu, fostul primar al Capitalei a fost grațiat de M. S. Regele de restul închisorei, la care era condamnat pentru omorul in duel al lui G. Em. Lahovary.

**DIVIZIA ACTIVĂ CONSTANȚA
PUBLICAȚIUNE**

Se aduce la cunoștința posesorilor și vinzătorilor de fân, orz, ovéz și pae că, în ziua de 28 Iulie a. c., orele 9 a. m., se ține licitație publică, conform art. 68 până la 79 din legea de contabilitate atât la comandamentul acestei divizii cât și la garnisona Tulcea, de către comisiunile numite în acest scop, pentru aprovizionarea cantitațiilor de furagiă notate în dreptul fie-cărei garnisone, și anume.

GARNIZOANELE	KILOGR. FÂN	KILOGR. OVEZ	KILOGR. ORZ	KILOGR. PAE	No. rațiilor
Constanța	700,000	280,000	280,000	460,000	140,000
Tulcea	200,000	80,000	80,000	140,000	40,000

Condițiunile caetului de sarcine relative acestei aprovizionări sunt publicate în Monitorul Oficial No. 52 din 7 Iunie a. c. **No. 4773.**

Scim că legațiunea bulgară din Bucuresci a intervenit pe cale diplomatică pentru o sumă de câte-va mii de lei, pe care *cine-va* din acest oraș îi datorește unor muncitori bulgari, pentru munci agricole efectuate anul trecut, pe moșia vindută acum unei societăți din Bucuresci, care se vede că numai are altceva de făcut cu banii acționarilor decât să cumpere moși în Dobrogea.

Ce s'a făcut cu această intervenire?

* * *

O delapidare de bani ce face mult zgomot în Constanța, s'a descoperit la percepția orașului. Nu se cunoșce încă nici suma lipsă, nici împrejurările care o motivează. Un domn inspector financiar, se ar fi luat cu mâinile de per și a plecat alaltă-eri, Marți la Bucuresci cu un dosar întreg de compturi și fișuici. Se zice că pe lângă mulți funcționari cu acompturi mici luate, din care multe chitanțe nelneasabile, unit din înalți funcționari locali și bucureșteni, s'ar fi împartășit cu sume mai mult decât respectabile, de la galantul perceptor.

Nu precisăm nimic și nu numim pe nimenea din cei purtați de zvonul public, pentru că n'avem nici-un temei; ne rămâne destul timp pentru acesta, mai ales că se vorbește și de ore-cari șantaje.

Unele lucruri sunt sigure; perceptorul n'a făcut versarea de la 28 Aprilie mai bine de două luni și jumătate și că lipsesc din casa orașului Constanța mare parte din șecimile datorite pe anul financiar 1897 — 98, pentru care perceptorul orașului ar fi pus la incheierea compturilor 31 Martie, un număr de recipisă din buzunar.

Cine induce casa comunală în eróre?

Rugăm pe guvern să limpezească imediat situația; tărăgâneala fiind foarte păgubitoare prestigiului serviciului și uncer nume ce se pörtă din gură în gură, pöte chiar de giaba.

* * *

Vaporul *Regele Carol I*, fiind foarte mare nu incupe de cât singur la debarcader, de unde până acum puteau încăpea spre încărcare în port două vapöre. Pentru inlesnirea comerciului, ar fi bine ca acest vapor să acosteze tot-d'auna la dig. Și fără de acesta locul e destul de strämt.

Vom reveni dacă va fi trebuință.

* * *

Ziarul *Istrul* din Tulcea a reapărut.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUCURESCI

Calea Dorobantilor 117.

CRAIOVA

Strada Bucovăt 18

RECOMANDĂ MARELE LOR DEPOSIT DE

MAȘINE AGRICOLE

PRECUM:

LOCOMOBILE cu saü fără aparat de ars pae

De la 2 și jumătate până la 30 cai putere

Batöze de griü de töte mărımıle | **Batöze de porumb No. 5, cu Elevator**
de la 2½, până la 12 cai putere | pentru Locomobilă și cu Mână

Mașine de semănat, Mașine de ciuruit și venturat, Mașine de ales
neghina și secara din grăü

— MORI DE MĂCINAT —

Instrumente trebucioase mașinilor, curele englezești de prima calit.
Pietre de mörđ franțuzesci, Mașine de secerat „WOOD” cu saü fără aparat de legat snopi

— **PLUGURI DE OȚEL FĂURIT PESTE TOT** —
cu una până la patru brazde

— **COSITOARE** —

GRAPE DE FIER

cu 2 și 3 aripi, cu dinți articulați

TEVE DE CAZAN

pentru „Locomobile” și altele

In atelierul nostru primim reparațiuni de LOCOMOBILE din ori-ce fabrică.

— **VÎNDĂRI CU CONDIȚIUNI AVANTAGIOASE** —

W. Staadecker

DEPOU DE MASINI SI UNELTE AGRICOLE

CONSTANȚA. — Strada Griviței No. 6.

LOCOMOBILE cu saü fără aparat de ars pae „Ruston”

TREERĂTOARE cu fusuri curbate saü excentrice „Ruston”

SECEBĂTOARE cu aparatul de legat snopi

SECEBĂTOARE simple „Daisy”

COSITOARE DE FÂN No. 4.

Mc. Cormick

Pluguri universale originale „Rud. Sack”, Groble de fân, Vânturătoare, Trioare,
Grape, Mașine de semănat, etc. etc.

Depou permanent de reserve